СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК XLIX. Ч. 300. Джерзі Сити, Н. Дж., понеділок, 29. грудня 1941. No. 300. Jersey City, N. J., Monday, December 29, 1941. Vol. XLIX

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

ЧОРЧИЛА ПРИЙМАЮТЬ В КОНҐРЕСІ З НЕЗВИЧАЙНИМ ЕНТУЗІЯЗМОМ -- ЙОГО ПРОМОВА ПОВНА ВІРИ

Посли з Українського Роду Про Українські Визвольні Змагання

В соймі канадійської провінції Манітоба, як подає „Новий Шлях", відбулась дуже цікава дискусія на тему України, Совєтів і Гітлера. Як відомо, посол М. В. Бачинський (з українського роду) є містопредсідником у цьому соймі. Дня 16. грудня відбулась в тому соймі дебата над престольною промовою, підчас якої забрав голос теж і В. А. Кардаш, виниіпеґський посол (з походження українець), вибраний з Воркерс Юніти, що є комуністичного нахилу. Він заявив, що влада сконфіскувала в Виннипеґу дім такої української групи, що прихильна Совєтській Україні, а передала другій українській ґрупі, що бажає створити незалежну Україну при помочі Гітлера. У тому місці заступник предсідника войму (депюті спікер), посол М. В. Бачинський, перервав Кардаша, заявляючи: „Я опрокидую цю заяву". Потім запитав Кардаша, чи він розуміє під тим, що половина українців в Канаді є за Гітлером. Кардаш повторив свою заяву. Тоді піднесено питання, чи Кардашови дозволити далі говорити. На те відповів посол Бачинський: Щодо цього є одно обовязуюче всіх правило, яке може бути змінене хіба тільки тоді, коли сойм за це однодушно заявиться. І на тому закінчено промову і „арґументи" Кардаша. Замітне ще те, що посол Н. А. Григорчук (з українського роду) з Етелберт, згадуючи у своїй промові заяву Кардаша про українців, сказав таке:

„Не скажу, що немає таких українців, які є за Гітлером. Є пятикольонники серед ріжних національностей, і може знайтись якась чорна вівця серед українців. Одначе, як вибухла війна, тисячі добрих українців вступили до війська, не ждучи, заки вибухне війна між Росією і Німеччиною. Вони знають свої обовязки і виконали їх".

Скорше Виграти Війну, А Потім Плянувати Порядок

НЮ ЙОРК. — Марк Соливан, відомий колюмніст „Ню Йорк Гералд Трібюн", пише в згаданій ґазеті, що коли Рузвелт і Чорчил не говорять тепер про воєнні пляни, то до того вони мають належні причини. А саме, вони є переконані, що безцільно є тепер говорити про повоєнні порядки, коли ворог ще не знищений. Коли Вилсон в 1918. р. проголосив своїх 14. точок, то це було раціональним, бо тодішня війна мала інший характер. Тоді можна було промовляти до народів, які своїм наставленням могли змусити свої уряди до певних уступок. А тепер справа стоїть інакше. Майже ціла Европа поневолена, підбиті народи ледви чи можуть ставити успішний опір наїздникам, доки ці ще мають силу та контролю. Всякі спротиви Німеччині, ось як це має місце в Юґославії, є нещадно нищені, а тисячі людей ґинуть нераз за одного німецького вояка. Тому то жадні слова і запевнювання не помагають, бо спершу треба зломати німецьку силу. Це мають на увазі Чорчил і Рузвелт. Тому ставлять на першому місці своїх плянів мілітарне поконання Німеччини. Тоталітарні держави перші ввели в життя засаду, що „сила творить право", тому тяжко сподіватися, щоб демократичний табор воював проти них самих ідеями й словами. Проти сили — сила є найкращим арґументом. Тому менше говорять про лад по цій війні, а звертають всі сили для знищення ворога.

В ЛУЦЬКУ ЗАБОРОНЯЮТЬ ГОВОРИТИ ПО ПОЛЬСЬКИ

СТОКГОЛЬМ (Швеція).—НПС. — Німецький комісар випустив декрет, на основі якого не вільно говорити по польськи на вулицях і публичних місцях Луцька. Заборона ця відноситься теж до театрів, кін, ресторанів та трамваїв. За непослух каратимуть гривною в сумі 150 марок та 3 тижнями тюрми.

В ОСТАТОЧНУ ПЕРЕМОГУ ПРАВА І СПРАВЕДЛИВОСТИ НАД ГРУБОЮ СИЛОЮ І НАСИЛЬСТВОМ

Аліянти Переберуть Ініціятиву на Всіх Фронтах в 1943 Році. -- По Виграній Війні не Буде Давнього Промаху і Америка та Британія Будуть Спільними Силами Заводити Новий Лад в Европі й в Світі.

До великих історичних моментів, які тепер приходиться переживати, треба зачислити прибуття британського премієра, Винстона Чорчила, до Білого Дому, а далі, його промову перед американським Конгресом, яку виголосив минулої пятниці. Була це промова, достойна великого державного мужа і керманича політики світової імперії, заразом повна людяности і сентименту до американської землі, з якою премієр звязаний кровю. А тепер звязаний ще й спільним воєнним побратимством і спільним бажанням завести в світі новий порядок, без насильства і визиску слабших і бідніших країв і народів. Чорчил підкреслив, що демократії були в дуже критичному положенню, як завалилась Франція в липні 1940. року. Якби тоді Німеччина була напала на Британські Острови, а Японія виповіла війну Великій Британії й Злученим Державам, то це булоб могло закінчитись катастрофою, казав Чорчил. Сьогодня те все минуло. Засоби, які мають до розпорядимости аліянти, себто Злучені Держави, Велика Британія, Китай і СССР, такі великі, що перед ними не зможуть встоятись Німеччина, Італія та Японія. Але так буде, казав Чорчил, що щойно під кінець 1942. року знайдуться аліянти в дійсно кращім положенню, а доперва в 1943. переберуть в свої руки повну ініціятиву на всіх бойових фронтах і розпічнуть наступ на широку скалю, щоб завдати ворогам смертельний удар. Ось тому війна буде довга й затяжна. В найкращому випадку, як виглядає, закінчиться вона перемогою аліянтів доперва в 1944. році. Важне й те, що Чорчил заповів, що навіть і переможені народи дістануть доступ до світових джерел сирівців. Але особливо важне те, що згадав за ту помилку, яку поповнено по минулій війні, коли Злучені Держави і Велика Британія не пішли разом порядкувати Европу, бо саме цей брак кооперації був одною з головних причин, що прийшло до теперішньої війни. Цього, як заповів Чорчил, по тій війні вже не буде.

Промову Чорчила раз-у-раз переривано горячими оплесками, а по скінченню влаштовано британському премієрови величаву овацію.

БУВШИЙ РУМУНСЬКИЙ КОРОЛЬ БЕРЕТЬСЯ ДО ПОЛІТИКИ

НЮ ЙОРК. — Ґазета „Ню Йорк Таймс" з 24. грудня ц. р. доносить, що б. румунський король Карло, який тепер перебуває на вигнанню в Мексику, береться до активної політики. Ґазета пише, що Карло увійшов в тісний звязок з румунами в Америці та разом з ними плянує зорґанізувати „вільний румунський уряд на вигнанні". Карло, як доносять, вірить, що з упадком Гітлера він буде мати змогу вернути на румунський престіл. Рівночасно доносять, що Карло за посередництвом своїх приятелів, робить старання, щоб разом зо своєю коханкою Маґдою Лупеску дістатися на сталий побут до Америки або до Канади, щоб почати політичну роботу.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918, by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,

Папа За Новим Ладом, Опертим на Свободі, Справедливости й Любови

Папа Пій XII. у своюму Різдвяному посланні до вірних по цілому світі, заявив, що ці всі труднощі та трагедії, котрі переживає людство, не походять від того, що християнство не сповнило своєї місії між людьми. Спричинниками того лиха є ці, що „зійшли зо шляху християнства та створили релігію без душі або душу без релігії".

Папа сказав, що правдивий новий лад людскости в світі є можливим тоді до приняття, коли він буде оснований на „свободі, справедливости й любові". Такий новий лад конечно вимагатиме розброєння народів та рівного розподілу всіх земських багацтв. В новому ладі не повинно бути місця для воєн ані для релігійного переслідування, а зате повинна бути свобода та права меншин, свобода релігійного почитання, плекання національних культур та економічна співпраця між народами.

Святіщий Отець переслав благословення всім жертвам війни, а особливо воєнним полоненим, які терплять по ріжних таборах. По цій війні, каже Папа, людство повинно повернути до християнських принципів моральности, які виключатимуть насильства сильніщих народів над слабшими. Папа рівнож висловив надію, що Вифлеємська Зірка скоро кине проміння нового ладу для цілого людства.

„Український Парлямент"

Під таким наголовком пише в канадійськім „Українськім Голосі" (з 17. грудня) В. Батицький про „народні зїзди", що їх тепер скликають канадійські українці в Саскатуні, Едмонтоні й Вінніпегу. Головною метою таких зїздів є виробити одну думку про деякі, в даний мент важні справи, а також виробити один напрям праці. На таких зїздах бувають теж відчити на ріжні актуальні теми. Так і буде на теперішніх зїздах. Будуть говорити і про Україну. Про це згадує В. Батицький ось так:

„Всі говорять, що по цій війні має прийти новий лад. Кого як кого, але нас українців ця справа найбільше обходить. Ми всі мажаємо, щоб Україна була самостійна і соборна. Однак ті, що говорять про новий лад, говорять також про федерацію держав. Повстає питання: як має бути кращий лад на світі понад той, щоби всі народи на світі були самостійні. Такі справи не легко собі пояснити. Однак на зїзді вони будуть пояснені".

НЕ СЛУХАЮТЬ КОМУНІСТИЧНИХ ПРОТЕСТІВ

Українське Національне Обєднання (УНО) в Винніпегу купило один з двох будинків большевицького ТУРФДому, що був виставлений владою на ліцитацію, бо комуністична партія в Канаді розвязана, а її маєток сконфіскований. Проти цього зачали комуністи протестувати, доносячи до влади, що УНО це „фашистська організація". Скликували в цій справі прилюдні віча, а навіть вислали до міністерства справедливости в Отаві спеціяльну делєґацію, яка домагалась „від імени канадійських українців", щоб згаданий дім передати т. зв. „Українському Товариству Допомоги Батьківщині", а відібрати „фашистам". Та, як знаємо, канадійський уряд визнається добре на большевицьких триках і тому дім лишається в українських руках, а не комуністичних.

ПОВНО ДОБРОВОЛЬЦІВ-УКРАЇНЦІВ В КАНАДІЙСЬКІЙ АРМІЇ

Канадійсько-українські часописи подають раз-у-раз знимки молодих канадійців з українського роду, що зголосились добровільно до армії. Многі з них є в Англії, чи на інших фронтах. Многі при літаках, а інші на кораблях. Многі дослужились уже вищих ранг і відзначень. І многі вже наложили головами в боротьбі з ворогом.

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ І ТАНОК СЕРЕД ВОЯКІВ

В домі Йонг Мен Крісчен Асосієйшен (Дім Маринарки) в Брукліні виступав Молодечий Хор з Ню Йорку і Ню Джерзі під проводом С. Марусевича з українськими народними піснями і танками перед групою американських і британських вояків і офіцирів. Ближче подано в „Юкраїніен Вікли".

ЧОТИРИ КАТЕГОРІЇ НІМЦІВ У ПОЛЬЩІ

ЛОНДОН. — Польські кола в Лондоні подають, що тих німців, що мешкали в б. Польщі, націстичний уряд тепер клясифікує. До першої категорії належать т. зв. фолькдойче, цебто ці німці, що ще за часів існування польської держави були активні в німецьких організаціях та стреміли до знищення Польщі. Ця категорія є також найбільш „почесною". На другому місці є німці, що держалися пасивно та були здалека від політичного життя, одначе в себе дома плекали німецьку мову й культуру. До третьої категорії належать „особи німецького походження", цебто ці, що колись були поляками, чехами й т. п., а тепер „нагадали собі, що вони німці". Вкінці до четвертої кляси зачисляють гітлерівці цих, які були вже спольщені, або дітей німецьких родичів, які вже були виховані в польському дусі. Кожну з тих категорій націстівська влада трактує на інший лад.

НІМЕЦЬКІ ТРИБУНАЛИ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

„Кракавер Цайтунг" з 5. листопада ц. р. подає, що німецька окупаційна влада запровадила німецькі наглі суди в Тернополі, Львові й Станіславові. Завданням цих судів буде судити за всі проступки, вчинені проти німецької влади. Що треба вважати за такий злочин, вирішить суд. Як доносить польська преса в Лондоні, перед тими судами вже відбуваються розправи поляків і українців, головно за переховування зброї та поживи. Польські жерела подали рівнож, що німці судять тих українців, які були обвинувачені за поступки, яких допущеося з політичної пімсти.

ХВАЛЯТЬ ЗА УКРАЇНСЬКІ РІЗДВЯНІ КОЛЯДКИ

„Ди Івнінг Сентінел" (Ансонія, 22. грудня 1941) подає в обширнім звіті про різдвяні колядки", відспівані ріжними хорами перед спільним, містовим, різдвяним деревцем. І дає признання Українському Хорови при українській греко-кат. церкві, під управою Р. Гвоздевича, за прекрасне відспівання українських колядок. Про хор пишеться, що це „один з найкращих хорів стейту Конектикат".